

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การประเมินโครงการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ และมีสำนึกความเป็นไทยของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2” ครั้งนี้ ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินชิป (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เพื่อประเมินด้านบริบทของโครงการ (Context) 2) เพื่อประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ (Input) 3) เพื่อประเมินด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการ (Process) และ 4) เพื่อประเมินด้านผลผลิตของโครงการ (Product) ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ส่งให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถสรุปผลการประเมินได้ ดังนี้

5.1 สรุปผลการประเมิน

5.2 อภิปรายผลการประเมิน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการประเมิน

จากการวิเคราะห์ผลการศึกษา เรื่อง การประเมินโครงการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทยของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปโมเดล (CIPP Model) พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) ผลการประเมินบริบท (Context) โดยภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุด คือโครงการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทยเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ช่วยให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทย รองลงมาคือโครงการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทยเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความประพฤติและค่านิยมอันดีงามให้กับผู้เรียน

และมีความชัดเจนและเป็นไปได้ที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ โครงการกำหนดวัตถุประสงค์เหมาะสมและสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ตามลำดับ

2) ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) โดยภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุด คือบุคลากรในโรงเรียน มีความรู้ความสามารถและให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามโครงการ พร้อมทั้งสามารถถ่ายทอดความรู้ในการส่งเสริมคุณธรรม - จริยธรรม ส่งเสริมวินัยด้านความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา การมีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทย รองลงมาคือ ผู้บริหารโรงเรียนและผู้นำ มีความรู้และให้การสนับสนุน ร่วมวางแผนการดำเนินงาน และมีการประชุมวางแผนและมอบหมายหน้าที่ ความรับผิดชอบงานอย่างชัดเจน และคณะกรรมการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน ซึ่งเป็นตัวแทนของบ้าน วัด โรงเรียน ตามลำดับ

3) ผลการประเมินกระบวนการ (Process) โดยภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุด คือมีการวิเคราะห์และนำผลการประเมินมาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ด้วยวิธีการที่หลากหลายครบทุกกิจกรรม และมีการประชุมและวางแผนการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ตามลำดับ

4) ผลการประเมินผลผลิต (Product) โดยภาพรวม พบว่า คณะครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า มีความพึงพอใจต่อพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทยของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ย พบว่า มากที่สุด คือ นักเรียนมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม รองลงมา คือ ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการเสียสละ ความสุภาพ ตามลำดับ

5.2 อภิปรายผลการประเมิน

การประเมินโครงการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทยของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ผู้วิจัยนำผลการศึกษามาอภิปรายได้ ดังนี้

จากผลการประเมิน พบว่า โครงการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ และมีสำนึกความเป็นไทยของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละด้านของการประเมินโครงการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทยของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สามารถอภิปรายผลโดยแบ่งเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1) การประเมินโครงการด้านบริบท อยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และมีบางส่วนอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจาก โครงการเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ช่วยให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทย ประกอบกับเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความประพฤติและค่านิยมอันดีงามให้กับผู้เรียน ทั้งยังมีความชัดเจนและเป็นไปได้ที่จะบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ กำหนดวัตถุประสงค์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ สอดคล้องกับงานวิจัย ของ กาญจนา อิมจีน (2555 : บทคัดย่อ) ได้ดำเนินการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนบางป่อวิทยาคม จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ผลการประเมินพบว่า การประเมินด้านบริบทของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม มีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับนโยบายและเป้าหมาย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ ปรัชญา ไชโย (2551 : 122) ได้ดำเนินการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนำชีวิตสู่เศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนหนองบัวราชูราษฎร์บำรุง อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบทของโครงการเกี่ยวกับความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 นโยบายโรงเรียนและความต้องการจำเป็นของโรงเรียนมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก

2) ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) อยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครึ่งหนึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจาก โรงเรียนมีบุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความสามารถและให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามโครงการ พร้อมทั้งสามารถถ่ายทอดความรู้ในการส่งเสริมคุณธรรม - จริยธรรม ส่งเสริมวินัยด้านความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา การมีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทย ประกอบกับผู้บริหารโรงเรียนและผู้นำ มีความรู้และ

ให้การสนับสนุน ร่วมวางแผนการดำเนินงาน ทั้งยังมีการประชุมวางแผนและมอบหมายหน้าที่ ความรับผิดชอบงานอย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธงชัย ค้อโนนแดง (2551 : บทคัดย่อ) ได้ ดำเนินการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนเจริญวิทยา อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ระบบการบริหาร ภายในโรงเรียนเอื้ออำนวยต่อการดำเนินกิจกรรม รองลงมา คือ สถานที่ดำเนินโครงการเพียงพอและ เหมาะสม และวิทยากร มีความรู้ และความสามารถเหมาะสม และของมีค่า ฆัตรทอง (2551 : 132) ได้ทำการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียน เทศบาล 3 "เทศบาลอนุสรณ์" สังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของ นักเรียน คณะกรรมการดำเนินโครงการมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนในการดำเนิน โครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

3) ผลการประเมินกระบวนการ (Process) อยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เกือบทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานมีการวิเคราะห์และนำผลการ ประเมินมาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการอย่างเป็น ระบบและต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลายครบทุกกิจกรรม ทั้งยังมีการประชุมและวางแผนการ ดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2548 : 154) ที่ได้อธิบายถึง การประเมินโครงการไว้ว่า เป็นกระบวนการ ให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่เกี่ยวกับความก้าวหน้าของโครงการ และความสำเร็จของโครงการ อันเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงคุณค่าของโครงการ ซึ่งเป็นเครื่องแสดงว่าโครงการ ได้ดำเนินการไปแล้ว ได้ผลสมตามวัตถุประสงค์ของโครงการมากน้อยเพียงใด ตลอดจนในอนาคต ควรจะดำเนินการอย่างไร ซึ่งเป็นการพิจารณาคุณค่าโดยใช้ผลงานในอดีตและพิจารณาถึงศักยภาพ และทางเลือกในการดำเนินงานในอนาคต

อีกทั้งยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติศักดิ์ สาอะสุฤกษ์ (2558 : 139) ได้ดำเนินการ วิจัยการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนววิถีพุทธ โรงเรียนพระทองคำ วิทยา ผลการวิจัยพบว่า การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) โครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนววิถีพุทธ โรงเรียนพระทองคำวิทยา พบว่า มีกระบวนการดำเนินงาน เป็นไป ตามขั้นตอนที่วางไว้ พร้อมทั้งวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยและสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในกิจกรรม

ทั้ง 5 กิจกรรม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เนื่องจากโครงการมีการกำหนดแผนการดำเนินงานไว้เป็นขั้นตอนเป็นระบบ มีการกำกับติดตามการดำเนินงานโครงการโดยผู้บริหารโรงเรียนอย่างเข้มแข็ง มีการประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภายนอกอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้รับการแก้ไขทันที่ และการกำกับติดตามการดำเนินงานโครงการจะช่วยให้ผู้รับผิดชอบโครงการได้สารสนเทศสำหรับการใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงโครงการส่งผลให้โครงการสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

4) ผลการประเมินผลผลิต (Product) อยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าเกือบทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด โดยพิจารณาจาก พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ และมีสำนึกความเป็นไทย ซึ่งนักเรียนมีการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความเต็มใจ ประกอบกับการอาสาช่วยเหลือสังคมด้วยร่างกายและสติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อบรรเทาปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดขึ้นในครอบครัว ชุมชนและสังคม อีกทั้งยังมีความอดทนต่ออุปสรรคและความยากลำบากทั้งในด้านการเรียนและด้านการทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ท้อถอย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประชญา ไชโย (2551 : 122) ได้ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนำชีวิตสู่เศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนหนองบัวราชานุบำรุง อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผลการประเมิน พฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีการปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิง จริยธรรมในด้านความรับผิดชอบ ความมีเหตุผล ความมีวินัย ความเสียสละ ความสามัคคี การประหยัด การพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียรความเมตตาอยู่ในระดับมาก และมีการปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในด้านความกตัญญูกตเวทียู่ในระดับมากที่สุด และเกียรติศักดิ์ สาคะศุภฤกษ์ (2558 : 139) ได้ดำเนินการวิจัยการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนววิถีพุทธ โรงเรียนพระทองคำวิทยา ผลการวิจัยพบว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์ (Product Evaluation) โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามแนววิถีพุทธ โรงเรียนพระทองคำวิทยา พบว่า ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการกิจกรรมตามโครงการเป็นการบูรณาการหลักการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมตามแนววิถีพุทธ เข้ามาในการจัดการเรียนการสอนและการใช้ชีวิตประจำวันของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการทางอารมณ์และพฤติกรรมการแสดงออกที่ดีขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการประเมินโครงการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทยของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการนำผลการประเมินไปใช้ และเป็นแนวทางในการประเมินครั้งต่อไป ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินไปใช้

1) ด้านบริบท (Context) ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโครงการนำผลการประเมินโครงการเป็นสารสนเทศ ในการตัดสินใจ ปรับปรุง และพัฒนาโครงการและกิจกรรมในโครงการให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากพบว่า มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด โดยประเด็นการประเมิน 9 ใน 16 ข้อ มีความเหมาะสมในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโครงการควรมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและสามารถปฏิบัติได้จริง

2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโครงการควรพิจารณา กิจกรรมให้สอดคล้องกับโครงการ และหาการสนับสนุนปัจจัยในการดำเนินกิจกรรมเพิ่มเติมจาก ชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

3) ด้านกระบวนการ (Process) ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโครงการควรพิจารณา สภาพปัจจุบัน ความต้องการให้รอบด้านและหลากหลายเพื่อนำมากำหนดกิจกรรม รวมทั้งกำหนดกรอบระยะเวลาดำเนินกิจกรรมให้ชัดเจนเหมาะสม และขยายผลการดำเนินกิจกรรมไปยังชุมชนเพิ่มขึ้น

4) ด้านผลผลิต (Product) ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโครงการควรจัดกิจกรรมเพิ่มเติมหรือส่งเสริมกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาให้นักเรียนให้เกิดความรับผิดชอบ ความมีวินัย และความยุติธรรมเพิ่มขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

จากผลการประเมินข้างต้นและข้อเสนอแนะข้างต้น เพื่อประโยชน์ในการศึกษาครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

1) ควรศึกษาความต้องการจำเป็น ในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทย ในรูปแบบที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

2) ควรศึกษาความสอดคล้องของกิจกรรม ที่ส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทย

3) ควรส่งเสริมการอบรมให้ความรู้ ด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ และมีสำนึกความเป็นไทย แก่ คณะครู บุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้เกิดการรับรู้เชิงบวก และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน